

BÁZEŇ PŘED HOSPODINEM

Základ kázání: **Příslaví 1:1-7**

1. čtení: Lukáš 7:11-17

Milí bratři, milé sestry,

pár dnů zpátky, na rodinné dovolené, se mě Mireček Lajza zeptal: *A strýcu, čeho ty sa bójiš?* Musel jsem se zamyslet, co vyberu ze všech těch věcí, kterých se bojím. Právě před chvílí v našem přírodním „koupališťátku“ plavala užovka, takže odpověď byla nasnadě: *Miri, bojím se kde čeho. Třeba hadů.* On se na mě podíval a s vážným výrazem mi sdělil: *Můj taťka sa nebóji ničeho.* Takže Mirek Lajza z Doliny se nebojí ničeho... ☺

A vy? Čeho se bojíte? Koho se bojíte? Klíštat? Pavouků? Hadů? Nedostatku vody a sucha? Chudoby? Tmy? Samoty? Sousedů či příbuzných? Nadřizených v práci? Přistěhovalců? Světové války? Stáří či nemoci? Vlastních selhání? Minulosti? Budoucnosti? Bojíte se toho, co bude s vašimi nejbližšími? S vašimi dětmi, vnoučaty?

A Hospodina? Hospodina se bojíte? Kdybyste měli napsat pomyslný žebříček deseti věcí, událostí či osob, kterých se nejvíce bojíte, kterou příčku by zaujímal Hospodin sám? A byl by tam vůbec? Máme strach z Hospodina? Anebo ještě jinak: Máme vůbec mít strach z Hospodina? Je to správné: Bát se našeho Boha? A nakonec: Co to v řeči Písma vlastně znamená: *Strach z Hospodina?* Nebo v jiném, už zaužívaném překladu: *Bázeň před Hospodinem?* Hebrejsky: *Jir'at Adonaj.*

V těchto dnech jsme se začeti do knihy Příslaví. Je to veliká změna – po dlouhé knize Žalmů. A mě tentokrát při čtení této starozákonní knihy zaujalo, jak často mluví právě o bázni před Hospodinem. Původně jsem chtěl vypíchnout jen ty příslušné verše z knihy Příslaví... Ale nakonec mě studium vedlo dál. Rád bych tedy před vámi dnes rozprostřel téma strachu. A především strachu / bázně před Hospodinem – jak o něm mluví celé Písmo.

I. STRACH Z KDEČEHO / KDEKOHO

Nejprve obecně: Oproti jiným dochovaným textům z biblické a před-biblické doby je Písmo plné slovesa „bát se“, „mít strach“ a jemu podobných (z něj odvozených) výrazů. Hebrejské sloveso *j-r-a* se ve Starém zákoně nachází hned 435x! (A to dnes ponecháváme stranou všechna ostatní příbuzná slovesa. Vyjádřit strach, děs, hrůzu a paniku lze v hebrejštině ještě mnoha jinými výrazy.) Z tohoto slovesa odvozené podstatné jméno („bázeň“, „strach“) se vyskytuje celkem 45x ve SZ, přičemž hned 14x jen v knize Příslaví. V Bibli se zkrátka lidé bojí kdečeho a kdekoho.

1) Například divokých zvířat.

- ⁸ *Lev řve, kdo by se nebál?* (Am 3:8)

A Elífaz Témanský říká Jóbovi:

- ^{22b} *...a neboj se zemské zvěře, ²³ vždyť budeš mít smlouvu s kamením na poli a polní zvěř bude žít pokojně s tebou...* (Jb 5:22b-23)

2) Lidé se dále samozřejmě bojí druhých lidí. Jákob má strach z Lámana, svého tchána:

- ³¹ *Na to Jákob Lábanovi odpověděl: "Bál jsem se a říkal jsem si, že bys mě mohl o své dcery připravit. ³² Ale u koho najdeš své bohy, ten nezůstane naživu! Před našimi bratry si prohlédni všechno, co mám, a vezmi si své." Jákob totiž nevěděl, že je Ráchel ukradla.* (Gn 31:31-32)

Jákob se také bojí Ezaua, svého bratra:

- ⁸ *Tu padla na Jákoba veliká bázeň a tíseň. Rozdělil proto lid, který byl s ním, i brav a skot a velbloudy do dvou táborů, ⁹ neboť si řekl: "Přijde-li Ezau k prvnímu táboru a pobije jej, může ještě zbylý tábor vyváznout."* (Gn 32:8-9)

A Josefovi bratři se děsí – Josefa:

- ¹⁶ Když Josef spatřil, že Benjamín je s nimi, řekl správci svého domu: "Uved' ty muže do domu, poraz hned dobytče a připrav je, neboť ti muži budou jíst v poledne se mnou." ¹⁷ Muž udělal, co mu Josef řekl, a uvedl je do jeho domu. ¹⁸ Ale ti muži se báli, že byli uvedeni do domu Josefova, a říkali si: "To jsme předvedeni kvůli tomu stříbru, které nám bylo posledně vráceno do žoků. Teď se na nás vyřítí, přepadnou nás a zajmou nás i s našimi osly jako otroky." (Gn 43:16-18)

A lidé obecně trnou strachy před králem. (Viz např. 2S 12:18; 1K 1:50; 2Kr 10:4; Jr 26:21).

A někdy se dokonce král bojí svých poddaných. Například Saul:

- ²⁴ Saul doznal Samuelovi: "Zhřešil jsem, neboť jsem přestoupil Hospodinův rozkaz i tvá slova. Báť jsem se lidu, proto jsem je uposlechl. ²⁵ Nyní však sejmi ze mne prosím můj hřích a vrať se se mnou; chci se poklonit Hospodinu." (1S 15:24-25)

Stejně tak Herodes, který jen ze strachu z lidí nenechá rovnou popravít Jana Křtitele, který ho tolik kritizoval.

- ³ Tento Herodes totiž zatkl Jana a dal ho v poutech vsadit do žaláře kvůli Herodiadě, manželce svého bratra Filipa, ⁴ neboť Jan mu říkal: "Není dovoleno, abys ji měl za ženu." ⁵ Byl by ho rád zbavil života, ale bál se lidu, protože měli Jana za proroka. (Mt 14:3-5)

A farizeové a zákoníci by už také rádi připravili Ježíše o život. Ovšem bojí se lidí, kteří Ježíše obdivovali...

- ⁴⁵ Když slyšeli velekněží a farizeové tato podobenství, poznali, že mluví o nich. ⁴⁶ Hleděli se ho zmocnit, ale báli se zástupů, protože ty ho měly za proroka. (Mt 21:45-46)

A apoštol Petr! Ten se zase chová pokrytecky – ze strachu ze svých židovských souvěrců. Pavel ho kritizuje v listu Galatským:

- ¹¹ Když pak Petr přišel do Antiochie, postavil jsem se otevřeně proti němu, protože byl zřejmě v nepravu. ¹² Nejprve jídal totiž společně s pohany; když však přišli někteří lidé z okolí Jakubova, začal couvat a oddělovat se, protože se bál zastánců obřizky. ¹³ A spolu s ním se takto pokrytecky chovali i ostatní Židé, takže jejich pokrytectvím se dal strhnout i Barnabáš. (Ga 2:11-13)

3) A samozřejmě se lidé děsí svých otevřených nepřátel. Prožívají strach a hrůzu, když se nacházejí uprostřed válečných konfliktů. Bojí se svých nepřátel. Izraelci trnou hrůzou, když se na ně hrnou egyptští vojáci – na břehu Rudého moře.

- ¹⁰ Když se farao přiblížil, Izraelci se rozhlédli a viděli, že Egypťané táhnou za nimi. Tu se Izraelci velmi polekali a úpěli k Hospodinu. (Ex 14:10)

Izraelci se bojí také Pelištejců, obávaných nepřátel Božího lidu.

- ⁷ Když se Pelištejci doslechli, že se Izraelci shromáždili do Mispy, vytáhla pelištejská knížata proti Izraeli. Izraelci to uslyšeli a báli se Pelištejců. (1S 7:7)

Anebo naopak: Pelištejci se třesou před Izraelci. Přesněji řečeno: Bojí se jejich Boha, Hospodina!

- Tu se Pelištejci začali bát. Řekli: "Bůh přišel do jejich tábora." A naříkali: "Běda nám! Dosud se nic takového nestalo." (1S 4:7)

A konkrétně to známe z příběhu o Goliášovi, který vzbuzuje zděšení v izraelských řadách.

- ⁸ Goliáš stával a volal na izraelské řady. Říkal jim: "Proč vycházíte a řadíte se k bitvě? Což nejsem já Pelištejec a vy služebníci Saulovi? Vyberte si někoho, ať ke mně sestoupí. ⁹ Když mě v boji přemůže a zabije mě, budeme vašimi otroky. Avšak jestliže já přemohu jeho a zabiji ho, budete vy našimi otroky a budete nám sloužit." ¹⁰ A Pelištejec dodával: "Dneska jsem potupil izraelské řady. Vydejte mi někoho a budeme spolu bojovat." ¹¹ Kdykoli Saul a celý Izrael slyšeli tato Pelištejcova slova, děsili se a velice se báli. (1S 17:8-11)

4) Lidé se ale také v Bibli bojí třeba trestů, které by na ně mohly dolehnout za jejich špatné jednání. Ukázkový strach z hrozícího trestu? Mojžíš, který v Egyptě zabil Egyptána.

- ¹³ Když vyšel druhého dne, spatřil dva Hebreje, jak se rvali. Řekl tomu, který nebyl v právu: "Proč chceš ubít svého druha?" ¹⁴ Ohradil se: "Kdo tě ustanovil nad námi za velitele a soudce? Máš v úmyslu mě zavraždit, jako jsi zavraždil toho Egyptána?" Mojžíš se ulekl a řekl si: "Jistě se o věci už ví!" ¹⁵ Faraó o tom vskutku uslyšel a chtěl dát Mojžíše zavraždit. Ale Mojžíš před faraónem uprchl a usadil se v midjánské zemi; posadil se u studny. (Ex 2: 13-15)

Ale i Hospodin počítá s tím, že jeho lid bude dodržovat jeho zákony někdy jen ze strachu z trestu. Proto přestoupení některých zákonů se má podle Hospodina trestat smrtí. A to proto, aby se lidé tohoto trestu báli – a poslouchali.

- ⁷ Kdyby tě tvůj bratr, syn tvé matky, nebo tvůj syn nebo tvá dcera nebo tvá vlastní žena nebo tvůj nejmilejší přítel potají ponoukal: "Pojďme sloužit jiným bohům", které jsi neznal ty ani tvoji otcové, ⁸ některým z bohů těch národů, které jsou kolem vás, ať blízko tebe nebo daleko od tebe, od jednoho konce země až k druhému konci země, ⁹ nepřivoliš mu a neuposlechněš ho, nebudeš ho litovat ani s ním mít soucit ani ho krýt. ¹⁰ Musíš ho zabít. Nejprve se proti němu pozdvihne tvoje ruka, aby ho usmrtila, potom ruce všeho lidu. ¹¹ Budeš ho kamenovat, dokud nezemře, protože tě usiloval odvést od Hospodina, tvého Boha, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. ¹² Celý Izrael ať o tom uslyší a ať se bojí. Nikdy ať se mezi vámi nestane něco tak zlého. (Dt 13:7-12)
- ¹⁶ Povstane-li proti někomu zlovolný svědek, aby ho nařkl z odpadnutí od Hospodina, ¹⁷ postaví se oba muži, kteří mají spor, před Hospodina, před kněze a soudce, kteří tam v těch dnech budou, ¹⁸ a soudcové případ dobře vyšetří. Zjistí-li, že je to křivý svědek, že nařkl svého bratra křivě, ¹⁹ učiníte jemu, jak on zamýšlel učinit svému bratru. Tak odstraníš zlo ze svého středu. ²⁰ Ať to ostatní uslyší a ať se bojí. Nikdy ať se mezi vámi nestane něco tak zlého. ²¹ Nebudeš ho litovat. Život za život, oko za oko, zub za zub, ruka za ruku, noha za nohu. (Dt 19:16-21)

Totéž nacházíme u apoštola Pavla:

- ³ Vládcové nejsou přece hrozbou tomu, kdo jedná dobře, nýbrž tomu, kdo jedná zle. Chceš, aby ses nemusel bát vládnoucí moci? Jednej dobře, a dostane se ti od ní pochvaly. ⁴ Vždyť je Božím služebníkem k tvému dobru. Jednáš-li však špatně, máš proč se bát, neboť nenese meč nadarmo; je Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo. ⁵ Proto je nutno podřizovat se, a to nejen z bázně před trestem, nýbrž i pro svědomí. (Ř 13:3-5)

5) A lidé mají strach, že jejich úsilí přijde vniveč. Bojí se, že to, co právě dělají, nakonec nebude k ničemu. Třeba apoštol Pavel se obává, aby evangelium, které zvěstoval Galatským, nakonec nebylo úplně zašlapáno do země.

- ¹¹ Bojím se, aby úsilí, které jsem vám věnoval, nebylo nakonec nadarmo. (Ga 4:11)

II. BÁZEŇ PŘED HOSPODINEM

Ale teď to přijde, bratři a sestry. Víte, čeho/koho se lidé v Bibli bojí nejvíce a nejčastěji? Hospodina! Ne budoucnosti, ne druhých lidí, ne zvířat, ne hladu a nemocí, ne války... Ale Hospodina! 8 z 10 výskytů slovesa „bát se“, „mít strach“ se týká našeho Boha. Bůh je v Písmu nejčastěji důvodem, proč se lidé bojí. Jak je to odlišné od našeho vnímání světa! My se bojíme kdečeho a kdekoho... Ale strach z Hospodina? Ten zas tak často neprožíváme. Pokud vůbec někdy. *Bázeň před Hospodinem* – to je v Písmu tak častá událost, že je velmi těžké se v tomto tématu zorientovat. Ale stejně to zkusíme!

Tou základní polohou bázně před Hospodinem je pocit strachu při osobním setkání s Bohem. Člověk – to omezené stvoření – se na své cestě potkává se Stvořitelem. Hříšný člověk se setkává „tváří v tvář“ se svatým Bohem. A toto setkání děsí člověka až k smrti. Má strach o svůj život. Má strach, že okamžitě zemře. Uvedme tři klasické příklady.

a) Tím prvním příkladem je Jákob, který prchá před svým rozhněvaným bratrem Ezauem. Na cestě má sen. Vidí nebeský žebřík a na něm anděly. A mluví k němu Hospodin.

- ¹⁶ *Tu procitl Jákob ze spánku a zvolal: "Jistě je na tomto místě Hospodin, a já jsem to nevěděl!"* ¹⁷ *Bál se a řekl: "Jakou bázeň vzbuzuje toto místo! Není to nic jiného než dům Boží, je to brána nebeská." (Gn 28:16-17)*

Dále Mojžíš, když se setká na hoře Choréb s Hospodinem, který k němu promlouvá zprostřed hořícího keře.

- ⁴ *Hospodin viděl, že odbočuje, aby se podíval. I zavolal na něho Bůh zprostředku keře: "Mojžíši, Mojžíši!" Odpověděl: "Tu jsem."* ⁵ *Řekl: "Nepřibližuj se sem! Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá."* ⁶ *A pokračoval: "Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův." Mojžíš si zakryl tvář, neboť se bál na Boha pohledět. (Ex 3:4-6)*

A do třetice prorok Izajáš – taktéž klasická scéna. Ve své vizi stojí před svatým Bohem. A umírá strachem.

- ¹ *Toho roku, kdy zemřel král Uzijáš, spatřil jsem Panovníka. Seděl na vysokém a vznosném trůnu a lem jeho roucha naplňoval chrám.* ² *Nad ním stáli serafové: každý z nich měl po šesti křídlech, dvěma si zastíral tvář, dvěma si zakrýval nohy a dvěma se nadnášel.* ³ *Volali jeden k druhému: "Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy."* ⁴ *Od hlasu volajícího se pohnuly podvaly prahů a dům se naplnil dýmem.* ⁵ *I řekl jsem: "Běda mi, jsem ztracen. Jsem člověk nečistých rtů a mezi lidem nečistých rtů bydlím, a spatřil jsem na vlastní oči Krále, Hospodina zástupů." (Iz 6:1-5)*

Svatá bázeň. Posvátná úcta. Náboženský či jen prostý lidský strach a děs – to prožívají lidé, kteří se osobně setkávají s Bohem. A nejen ve Starém zákoně, bratři a sestry! Učedníci Ježíše Krista na hoře, kde Ježíš rozmlouvá s Mojžíšem a Eliášem, prožívají úplně stejný strach!

- *Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš Petra a Jakuba a jeho bratra Jana a vyvedl je na vysokou horu, kde byli sami.* ² *A byl proměněn před jejich očima; jeho tvář zářila jako slunce a jeho šat byl oslnivě bílý.* ³ *A hle, zjevil se jim Mojžíš a Eliáš, jak s ním rozmlouvají.* ⁴ *Nato promluvil Petr a řekl Ježíšovi: "Pane, je dobré, že jsme zde; chceš-li, udělám tu tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi."* ⁵ *Ještě nedomluvil, a hle, světlý oblak je zastínil a z oblaku promluvil hlas: "Toto jest můj milovaný Syn, kterého jsem si vyvolil; toho poslouvejte."* ⁶ *Když to učedníci uslyšeli, padli tváří k zemi a velmi se báli.* ⁷ *Ale Ježíš k nim přistoupil, dotkl se jich a řekl: "Vstaňte a nebojte se." (Mt 17:1-7)*

b) Co dál nahání lidem posvátný strach? Co dál vyvolává v lidech posvátnou bázeň? Žalmista říká, že už třeba Boží jméno vyvolává bázeň v lidech.

- *Hospodin kraluje! Národy trnou. Trůní na cherubech! Země se zmítá.* ² *Velký je Hospodin na Sijónu, nad všechny národy vyvýšený.* ³ *Nechť vzdávají chválu tvému jménu, velkému a budícímu bázeň - je svaté! (Ž 99:1-3)*

c) A také samozřejmě Boží skutky. Hospodinovy stvořitelství činy.

- ¹⁴ Volali tedy k Hospodinu: "Prosíme, Hospodine, ať nezahyneme pro život tohoto muže, nestíhej nás za nevinou krev. Ty jsi Hospodin, jak si přeješ, tak činíš." ¹⁵ I vzali Jonáše a uvrhli ho do moře. A moře přestalo běsnit. ¹⁶ Na ty muže padla veliká bázeň před Hospodinem. Přinesli Hospodinu oběť a zavázali se sliby. (Jon 1:14-16)
- ⁶ Ve své spravedlnosti nám odpovídáš činy budícími bázeň, Bože, naše spásu, naděje všech končin země i zámořských dalek, ⁷ jenž jsi upevnil svou mocí hory, opásán bohatýrskou silou, ⁸ jenž konejšíš hukot moří, hukot jejich vlnobití i vřavu národů. (Ž 65:6-8)

Ale ještě častěji v Písmu vyvolává Hospodin posvátnou bázeň svými vykupitelskými činy. Jednoduše řečeno: Tím, že zachraňuje (svůj lid). Tím, že zázračně, nečekaně, mocně, účinně pomáhá.

- ¹⁰ Hospodin odpověděl: "Hle, uzavírám s vámi smlouvu. Před veškerým tvým lidem učiním podivuhodné věci, jaké nebyly stvořeny na celé zemi ani mezi všemi pronárody. Všechn lid, uprostřed něhož jsi, uvidí Hospodinovo dílo; neboť to, co já s tebou učiním, bude vzbuzovat bázeň. (Ex 34:10)
- ²⁰ Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, k němu se přimkneš a v jeho jménu budeš přísahat. ²¹ On je tvá chvála. On je tvůj Bůh, který s tebou učinil tyto veliké a hrozné věci, které jsi viděl na vlastní oči. (Dt 10:20-21)
- ¹³ Svým milosrdenstvím jsi vedl tento lid, který jsi vykoupil, provázel jsi jej svou mocí ke své svaté nivě. ¹⁴ Uslyšely o tom národy a zmocnil se jich neklid, bolest sevřela obyvatele Pelišteje. ¹⁵ Tehdy se zhrozili edómští pohlaváři, moábské vůdce zachvátilo chvění, všichni obyvatelé Kenaanu propadli zmatku. ¹⁶ Padla na ně hrůza a strach; pro velikost tvé paže zmlknou jako kámen, dokud, Hospodine, neprojde tvůj lid, dokud neprojde ten lid, který sis získal. (Ex 15:13-16)

A k těmto Božím vykupitelským skutkům patří také soud. Ten poslední soud. Proto anděl v knize Zjevení volá na obyvatele země mocným hlasem:

- ⁷ "Bojte se Boha a vzdejte mu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod." (Zj 14:7)

d) A to se týká i Božího Syna, Pána Ježíše Krista – a jeho skutků. Třeba na lodi – poté co Ježíš utiší bouři – se učedníci báli. Už ne bouře. Ale svého Mistra. Najednou si uvědomili, v přítomnosti koho se vlastně nacházejí. Kristus tímto činem zjevil svým učedníkům, kdo skutečně je.

- ³⁹ Tu vstal, pohrozil větru a řekl moři: "Zmlkni a utiš se!" I ustal vítr a bylo veliké ticho. ⁴⁰ A řekl jim: "Proč jste tak ustrašení? Což nemáte víru?" ⁴¹ Zděsili se velikou bázni a říkali jeden druhému: "Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?" (Mk 4:39-41)

Něco podobného prožil učedník Petr s Ježíšem na lodi, když na jeho příkaz zajel na hlubinu a vytáhl obrovské množství ryb.

- ⁸ Když to Šimon Petr uviděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: "Odejdi ode mne, Pane, vždyť já jsem člověk hříšný." ⁹ Neboť jeho i všechny, kteří s ním byli, pojal úžas (posvátná bázeň!) nad tím lovem ryb; (L 5:8-9)

A co třeba římský setník pod křížem, kde právě skončil náš Pán? Také se bál! Také prožíval posvátný strach z Boží přítomnosti a blízkosti.

- ⁵⁴ Setník a ti, kdo s ním střežili Ježíše, když viděli zemětřesení a všechno, co se dalo, velmi se zděsili a řekli: "On byl opravdu Boží Syn!" (Mt 27:54)

A také obyčejných lidí se mnohokrát zmocnila svatá bázeň, když viděli Ježíše činit zázraky a znamení. Když například na vlastní oči viděli, že Ježíš uzdravil ochrnutého, kterého čtyři jeho přátelé chvíli předtím snesli na nosítkách skrze díru ve střeše k Ježíšovým nohám.

- ⁸ *Když to viděly zástupy, zmocnila se jich bázeň a chválili Boha, že dal takovou moc lidem. (Mt 9:8)*

Anebo když obyvatelé z gerasenské krajiny uviděli jim známého člověka posedlého demony, kterého Kristus zachránil tak, že zlé duchy z toho člověka poslal do prasat – a prasata ze srázu do moře.

- ¹⁵ *Přišli k Ježíšovi a spatřili toho posedlého, který míval množství zlých duchů, jak sedí oblečen a chová se rozumně; a zděsili se. (Mk 5:15)*

e) Stejně tak lidé prožívají posvátnou bázeň a hrůzu, když se setkají s tím, kdo je Hospodinu blízko. Třeba s Božím poslem. S andělem. Klasický příklad: Betlémští pastýři.

- ⁸ *A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. ⁹ Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozzářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. ¹⁰ Anděl jim řekl: "Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechny lid. ¹¹ Dnes se vám narodil Spasitel, Kristus Pán, v městě Davidově. ¹² Toto vám bude znamením: Naleznete dělátko v plenkách, položené do jeslí." (L 2:8-12)*

A na druhé straně Kristova příběhu: Ženy, které se u prázdného Ježíšova hrobu setkaly s andělem...

- ⁵ *Vstoupily do hrobu a uviděly mládence, který seděl po pravé straně a měl na sobě bílé roucho; i zděsily se. ⁶ Řekl jim: "Neděste se! Hledáte Ježíše, toho Nazaretského, který byl ukřižován. Byl vzkříšen, není zde. Hle, místo, kam ho položili. ⁷ Ale jděte, řekněte učedníkům, zvláště Petrovi: 'Jde před vámi do Galileje; tam ho spatříte, jak vám řekl.'" ⁸ Ženy šly a utíkaly od hrobu, protože na ně padla hrůza a úžas. A nikomu nic neřekly, neboť se bály. (Mk 16:5-8)*

f) Ale nejen setkání s andělem v lidech vzbuzuje posvátný strach. Také přítomnost a blízkost lidí, kteří jsou Hospodinu blíží než ostatní. Ano, i lidé, kteří tráví čas s Bohem. A Bůh skrze ně koná mocné věci – i tito lidé vzbuzují v druhých posvátnou bázeň. Například Mojžíš:

- ²⁹ *Když pak Mojžíš sestupoval z hory Sínaje, měl při sestupu z hory desky svědectví v rukou. Mojžíš nevěděl, že mu od rozhovoru s Hospodinem září kůže na tváři. ³⁰ Když Áron a všichni Izraelci uviděli, jak Mojžíšovi září kůže na tváři, báli se k němu přistoupit. (Ex 34:29-30)*

A po něm Jozue:

- ¹⁴ *Onoho dne vyvýšil Hospodin Jozua před očima celého Izraele, takže měli před ním bázeň po celý jeho život, jako měli bázeň před Mojžíšem. (Joz 4:14)*

Nebo prorok Samuel:

- ¹⁸ *A tak Samuel volal k Hospodinu a Hospodin onoho dne způsobil hromobití a dešť. A všechny lid se velice bál Hospodina i Samuela. (1S 12:18)*

Nebo apoštolové stojící v čele první církve:

- ⁴¹ *Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. ⁴² Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu, lámali chléb a modlili se. ⁴³ Všech se zmocnila bázeň, neboť skrze apoštoly se stalo mnoho zázraků a znamení. (Sk 2:41-43)*

Na církve třeba padne veliká bázeň, když Ananiáš a Safira pro jejich lhaní Duchu svatému jsou potrestáni smrtí. Tento přísný soud ohlašuje apoštol Petr – nejprve Ananiášovi. A poté jeho ženě, Safíře.

- ¹⁰ *A hned se skácela u jeho nohou a zemřela. Když ti mládenci vstoupili dovnitř, našli ji mrtvou. Vynesli ji a pohřbili k jejímu muži. ¹¹ A velká bázeň padla na celou církev i na všechny, kteří o tom slyšeli. (Sk 5:10-11)*

III. A K ČEMU NÁS BÁZEŇ PŘED HOSPODINEM VEDE?

1) **K tomu, že se nebudeme bát lidí a dalších věcí.** Tak to říká Ježíš sám:

- *A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se toho, který může duši i tělo zahubit v pekle. (Mt 10:28)*

Pán Ježíš nás vlastně vybízí, abychom strachem z Hospodina z nás samotných vyhnali strach ze všeho ostatního, co je v nás a kolem nás. Člověk je prostě tvor bázlivý. Vždycky se něčeho nebo někoho bude bát. Musíš se jen, človče, správně rozhodnout, koho se budeš bát. Moudrý Kazatel ti dobře radí:

- *Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí. ¹⁴ Veškeré dílo Bůh postaví před soud, i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé. (Kaz 12:13-14)*

A třeba apoštol Petr úplně stejně:

- ¹⁷ *Ke všem lidem mějte úctu, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále ctěte. (1Pt 2:17)*

Všimněte si: Petr vlastně říká, že každému patří něco jiného. *Lidí – těch si važte. Lidí se ale nebojte! Jen Boha se bojte. Nikoho jiného se nebojte!*

Vždyť ten, z kterého máme a musíme prožívat posvátnou bázeň, nám tak často říká: *Neboj se! Neboj se! Ne mě... Mě se boj! Ale neboj se ničeho a nikoho jiného – kromě mě.* Bratři a sestry, jak často z úst svatého Boha slyšíme právě tato útěšná slova: *Neboj se! Jen namátkou:*

- ¹⁷ *Snad si v srdci řekneš: "Tyto pronárody jsou početnější než já. Jak bych si je mohl podrobit?" ¹⁸ Neboj se jich! Jen si vzpomeň, jak naložil Hospodin, tvůj Bůh, s faraónem a s celým Egyptem, ¹⁹ vzpomeň si na veliké zkoušky, které jsi viděl na vlastní oči, na znamení a zázraky, na pevnou ruku a vztaženou paži, jimiž tě vyvedl Hospodin, tvůj Bůh. Tak naloží Hospodin, tvůj Bůh, s každým lidem, kterého se bojíš. (Dt 7:17-19)*
- ⁸ *I řekl Hospodin Jozuovi: "Neboj se jich, neboť jsem ti je vydal do rukou. Žádný z nich před tebou neobstojí." (Joz 10:8)*
- ¹⁰ *Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížej se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravici své spravedlnosti. (Iz 41:10)*
- ¹³ *Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, držím tě za pravici, pravím ti: »Neboj se, já jsem tvá pomoc.« ¹⁴ Neboj se, červíčku Jákobův, hrstko Izraelova lidu. Já jsem tvá pomoc, je výrok Hospodinův, tvůj vykupitel je Svatý Izraele. (Iz 41:13-14)*
- *Nyní toto praví Hospodin, tvůj stvořitel, Jákobe, tvůrce tvůj, Izraeli: "Neboj se, já jsem tě vykoupil, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. ² Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. (Iz 43:1-2)*
- ⁷ *Ale Hospodin mi řekl: "Neříkej: Jsem chlapec. Všude, kam tě pošlu, půjdeš, a všechno, co ti přikážu, řekneš. ⁸ Neboj se jich, já budu s tebou a vysvobodím tě, je výrok Hospodinův." (Jr 1:7-8)*
- ¹⁶ *V onen den bude Jeruzalému řečeno: "Neboj se, Sijóne, nechť tvé ruce neochabnou! ¹⁷ Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jásá a plesá." (Sf 3:16-17)*
- ⁹ *Jedné noci měl Pavel vidění, v němž mu Pán řekl: "Neboj se! Mluv a nemlč, ¹⁰ protože já jsem s tebou a nikdo ti neublíží. Mnozí v tomto městě patří k mému lidu." (Sk 18:9-10)*
- ¹⁰ *Neboj se toho, co máš vytrpět. Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít souzení po deset dní. Bud' věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života. (Zj 2:10)*

2) K tomu, že budeme rádi poslouchat Hospodina, jeho vůli zachovávat a podle ní se řídit. Vždyť bázeň před Hospodinem a poslušnost Hospodina – to je v Písmu tak úzce provázané! Dokonce bychom mohli říct: Je to jedno a totéž. Ten, kdo prožívá ve svém životě skutečnou bázeň z Hospodina, ten Hospodina poslouchá. Snaží se žít v souladu s Bohem, jeho příkazy a nařízeními.

To je slyšet velmi často třeba z knihy Deuteronomium:

- ¹⁰ *Nezapomeň na den, kdy jsi stál před Hospodinem, svým Bohem, na Chorébu, kdy mi řekl Hospodin: "Shromáždí mi lid a dám jim slyšet svá slova, aby se mě naučili bát po všechny dny svého života na zemi a učili tomu i své syny."* (Dt 4:10)
- ²⁹ *Kéž mají stále takové srdce, aby se mě báli po všechny dny a dbali na všechny mé příkazy, aby se jim i jejich synům vždycky vedlo dobře.* (Dt 5:29)
- *Toto jsou přikázání, nařízení a práva, kterým vás Hospodin, váš Bůh, přikázal vyučovat, abyste je dodržovali v zemi, do níž táhnete a kterou máte obsadit: ² Aby ses bál Hospodina, svého Boha, a bedlivě dbal na všechna jeho nařízení a příkazy, které ti udílím, ty i tvůj syn a tvůj vnuk, po všechny dny svého života, abys byl dlouho živ.* (Dt 6:1-2)
- ¹³ *Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, při jeho jménu přísahat. ¹⁴ Nesmíte chodit za jinými bohy z božstev těch národů, které jsou kolem vás, ¹⁵ neboť uprostřed tebe je Bůh žárlivě milující, Hospodin, tvůj Bůh. Ať Hospodin, tvůj Bůh, nevzplane proti tobě hněvem a nevyhladí tě z povrchu země.* (Dt 6:13-15)
- ²⁴ *Hospodin nám přikázal, abychom dodržovali všechna tato nařízení, báli se Hospodina, svého Boha, aby s námi bylo dobře po všechny dny, aby nás zachoval při životě, jak tomu je dnes.* (Dt 6:24)
- ⁶ *Proto budeš dbát na přikázání Hospodina, svého Boha, chodit po jeho cestách a jeho se bát.* (Dt 8:6)
- ²⁰ *Hospodina, svého Boha, se budeš bát, jemu budeš sloužit, k němu se přimkneš a v jeho jménu budeš přísahat.* (Dt 10:20)

Ale třeba také z knihy Přísloví, která pokládá rovnítko mezi: Bát se Hospodina a poslouchat Hospodina. V této mudroslovné knize je to jedno a totéž. Když v knize Přísloví čteme výzvu k bázni před Hospodinem, rozumějme dobře: Je to výzva k poslušnosti Boha.

- ⁵ *Důvěřuj Hospodinu celým srdcem, na svoji rozumnost nespolehej. ⁶ Poznávej ho na všech svých cestách, on sám napřímí tvé stezky. ⁷ **Nebud' moudrý sám u sebe, boj se Hospodina, od zlého se odvrát'.** ⁸ *To dá tvému tělu zdraví a svěžest tvým kostem.* (Př 3:5-8)*
- ¹³ *Bázeň před Hospodinem znamená **nenávidět zlo**; nenávidím povýšenost, pýchu, cestu zlou, proradná ústa.* (Př 8:13)
- ⁶ *Milosrdenstvím a věrností se usmíruje provinění a bázeň před Hospodinem odvrací od zlého.* (Př 16:6)
- ¹⁷ *Ať tvé srdce nezávidí hříšníkům, ale ať horlí pro bázeň před Hospodinem po všechny dny.* ¹⁸ *Však to budoucnost ukáže! Tvá naděje nebude zmařena.* (Př 23:17-18)
- ¹⁶ *Je lépe mít málo a bát se Hospodina, než mít velký poklad a s ním neklid.* (Př 15:16)
- ²⁶ *V bázni před Hospodinem má člověk pevné bezpečí a útočiště pro své syny. ²⁷ Bázeň před Hospodinem je zdroj života, pomůže uniknout léčkám smrti.* (Př 14:26-27)

Sami řekněte, bratři a sestry, věřili byste člověku, že se bojí Hospodina, když víte, že Boží přikázání za nic nemá a jeho vůli neplní – a ani se o to nesnaží? Tak ani my neříkejme, že máme úctu před Bohem, když ho vědomě neposloucháme ve svém životě a žijeme si, jak se nám zlíbí.

3) A nakonec: Nikdy nezapomeňme, že bát se Hospodina znamená bát se toho, který pro naši spásu učinil naprosto všechno. Bát se Hospodina znamená bát se toho, který nás stvořil, dal nám poznat svého Syna Ježíše, zahrnul nás vším duchovním požehnáním, pečuje o nás dnes a denně...

Proto Písmo mluví o lásce k Bohu, když mluví o strachu z Boha.

Ne! Strach a láska ve vztahu k Bohu – to se vzájemně nevylučuje!

Strach z Boha a láska k Bohu – to se doplňuje!

Protože my z našeho Boha nemáme strach jako z nějakého nebeského nepřítele a krut'ase.

Ale chováme před ním bázeň jako před naším dobrotivým nebeským Otcem.

Posloucháme ho – jako dobrotivého Boha, který to s námi myslí lépe, než to myslíme my sami se sebou.

A milujeme ho – jako našeho Zachránce, který pro naši spásu (v Ježíši Kristu) učinil všechno potřebné.

Jak vyznává žalmista:

- ³ *Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo obstojí, Panovníku? ⁴ Ale u tebe je odpuštění; tak vzbuzuješ bázeň. (Ž 130:3-4)*

A tak:

- ¹² *Nyní tedy, Izraeli, co od tebe požaduje Hospodin, tvůj Bůh? Jen aby ses bál Hospodina, svého Boha, chodil po všech jeho cestách, miloval ho a sloužil Hospodinu, svému Bohu, celým svým srdcem a celou svou duší. (Dt 10:12)*

Modlitba: *Hospodine, náš nebeský Otče, daruj nám pravou a svatou bázeň před tebou. Ved' nás k láskyplnému respektu vůči tobě, a také ke vděčné úctě vůči tvému dílu stvoření a spasení. A zároveň nám pomoz, abychom uměli bojovat se strachem, který v nás vyvolává kdekdo a kdekdo. Dodej nám odvahy, víry a naděje, abychom se nebáli toho, čeho/koho se bát ani nemusíme. Amen.*

